

HelseDirektoratet

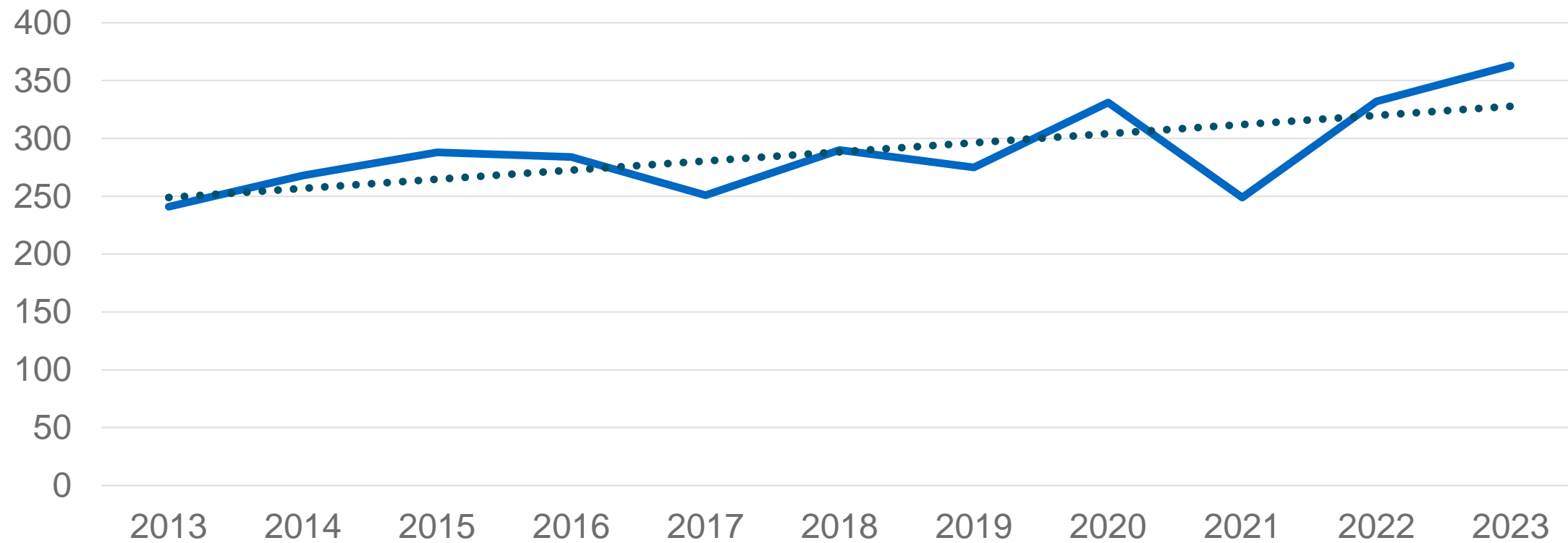
Hvor alvorlig er opioidproblemet og hvordan jobber helsemyndighetene med dette.

RELIS Nord-Norges fagseminar d. 9. oktober 2024

Børge Myrlund Larsen, fungerende avdelingsdirektør avdeling for legemidler og biomedisin

*Antall narkotikautløste dødsfall.
2013 – 2023. Norge.*

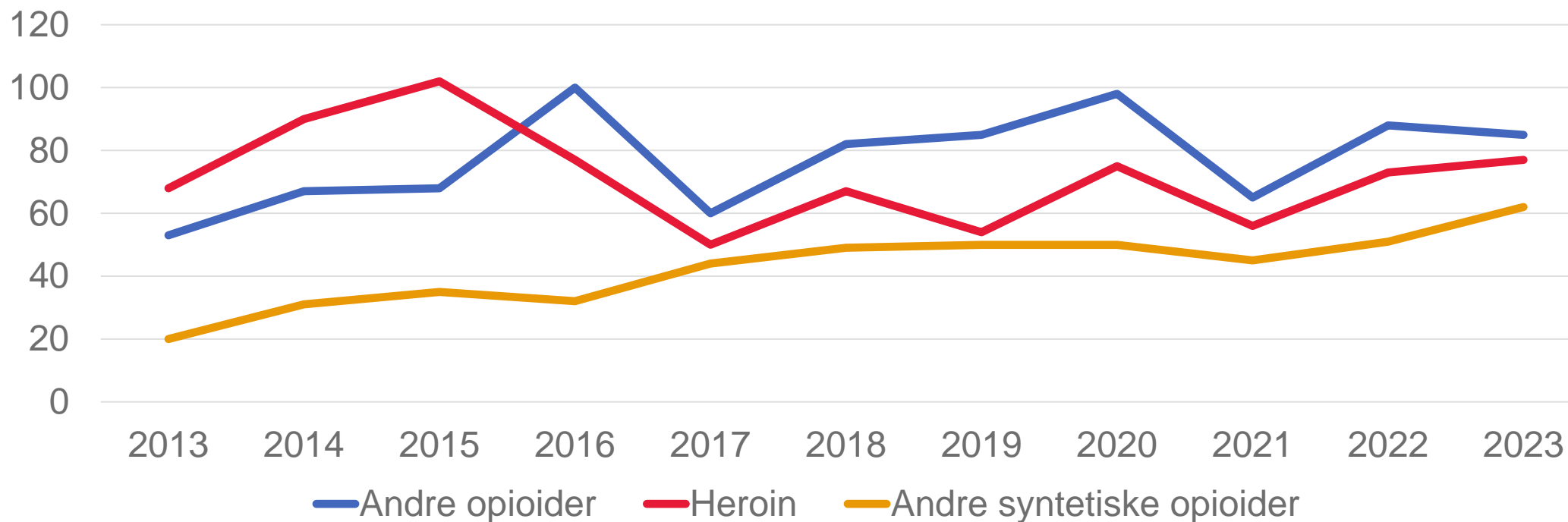
NARKOTIKA

	2019	2020	2021	2022	2023
F11-F12, F14-F16,F19	19	25	15	31	42
Forgiftningsulykker med sentralstimulerende rusmidler	19	29	18	17	13
Forgiftningsulykker med narkotika	182	223	183	240	263
Selv mord med narkotika	54	53	31	44	44
Totalt	275	331	249	332	363

Alkohol

	2019	2020	2021	2022	2023
F10	103	136	133	141	171
Alkoholisk leversykdom	145	186	175	198	207
Sykdom i bukspyttkjertel på alkohol	15	11	14	14	16
Forgiftningsulykke	36	40	35	36	42
Total	312	387	372	398	450

Figur 6. Andre opioider, heroin og syntetiske opioider som dødsårsak 2012-2023. Narkotikautløste dødsfall. Antall

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Andre opioider	53	67	68	100	60	82	85	98	65	88	85
Heroin	68	90	102	77	50	67	54	75	56	73	77
Andre syntetiske opioider	20	31	35	32	44	49	50	50	45	51	62

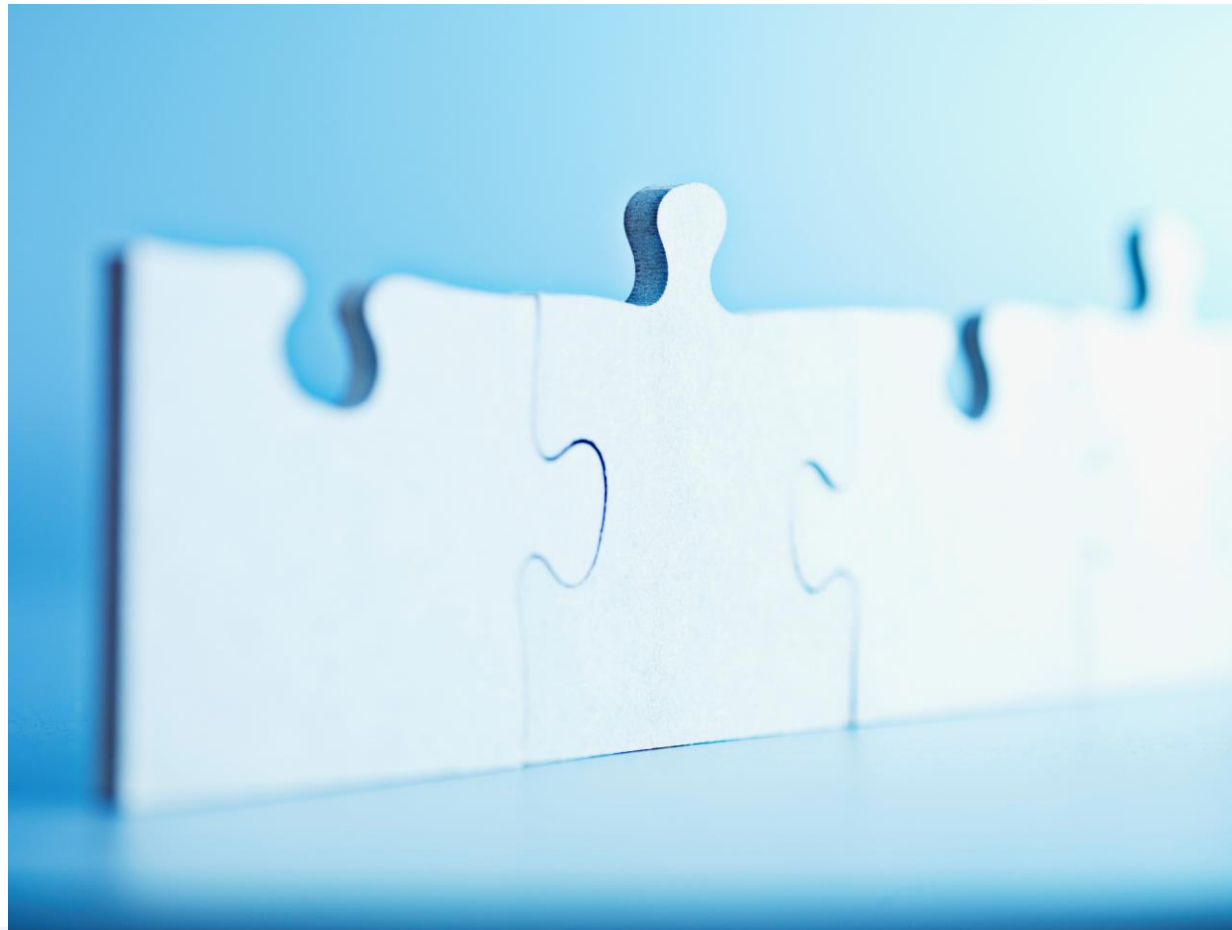
* En studie fra 2020 fant et gjennomsnitt av fire ulike stoffer i de toksikologiske prøvene etter dødsfallet (Simonsen et al 2020)

* I 2023 var det høyeste antall dødsfall som følge av syntetiske opioider siden Dødsårsaksregisteret begynte sin registrering av narkotikautløste dødsfall. Syntetiske opioider inkluderer blant annet protomitazen, buprenorfin, fentanyl og petidin.

1990 2000 2010 2020 2030 2040

Meld. St.

Melding til Stortinget

Forebyggings- og behandlingsreform på rusfeltet

Tillegg til tildelingsbrev 2024

TTB2024: Handlingsplan mot overdose

TTB2024: Monitorering og beredskap

TTB2024 – 40

Ferdigstille og iverksette en dynamisk, ikke tidsavgrenset handlingsplan mot overdoser

Bakgrunn for oppdrag

- 2022 og frem til nå
- DÅR og økt kunnskap
- Endring av overdosedødsfall

Innsatsområder

- Forebygging av overdosedødsfall som skyldes bruk av ulovlige rusmidler
- **Forebygging overdosedødsfall som skyldes reseptbelagte legemidler**
- Forebygging av alkoholutløste og alkoholrelaterte dødsfall

TTB2024 – 40
Hva er gjort på innsatsområdene

Revidert overdosestrategi (Levert HOD 2023)

- Forebygging av overdosedødsfall som skyldes bruk av ulovlige rusmidler
 - Nye tiltak (Nasjonale råd, Varslingssystem, sårbare overganger, utvikle beredskapsplan,)
 - Videreføre tiltak uten endring (Kunnskapsoppdateringer, Lavterskel LAR, ...)
 - Videreføre tiltak med endring (Tilskudd, rusmiddeltesting, nalokson, ...)
- Forebygging overdosedødsfall som skyldes reseptbelagte legemidler
 - Oppdrag TTB2021 – 78 (Narkotikautløste dødsfall og rekvirering ved avhengighet til vanedannende legemidler og rusmidler) - Levert høst 2023

1. Hva er problemet og hva vil vi oppnå?

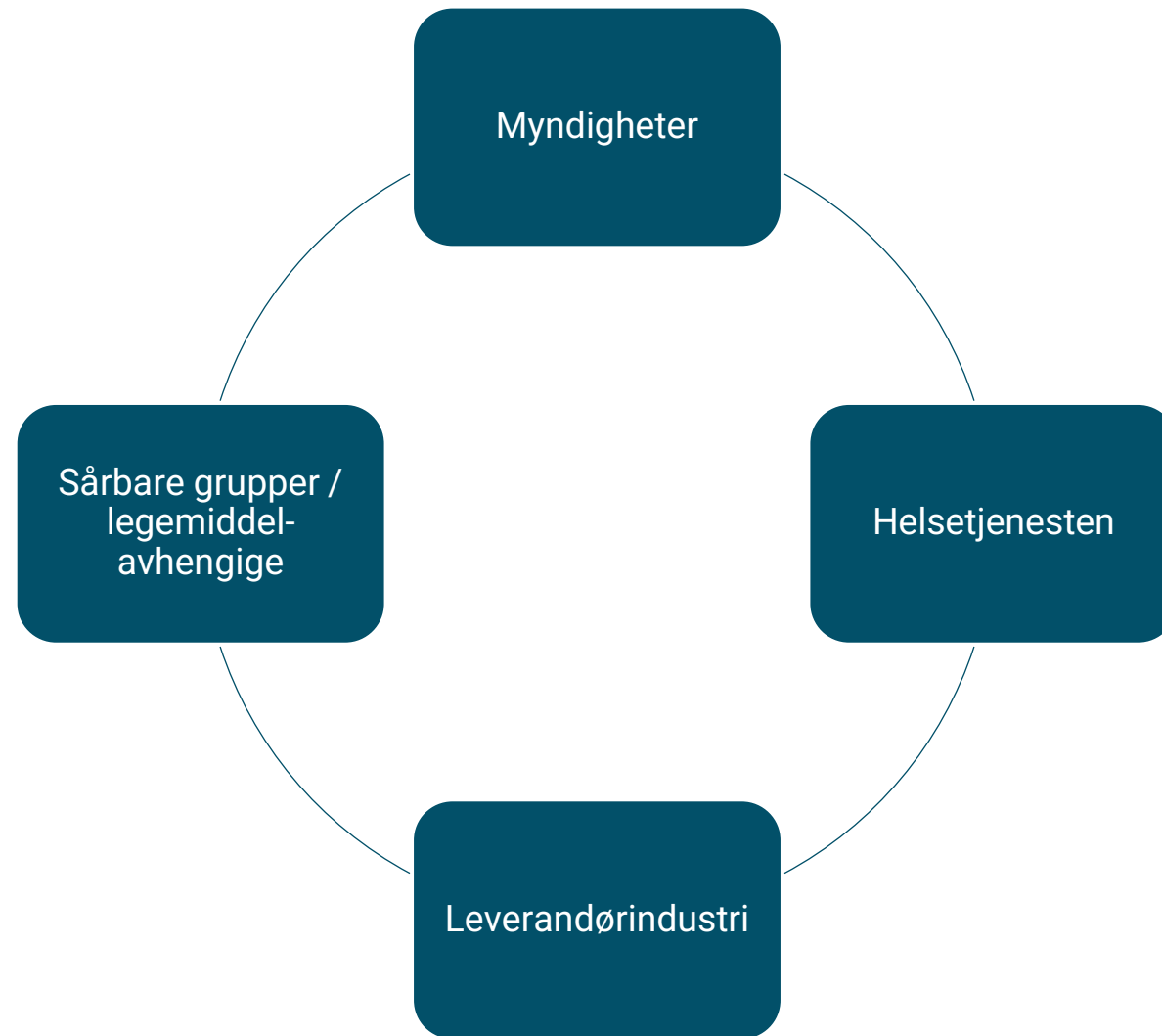
Hva er problemet?

- Ny gruppe i overdosedødsfallstatistikken - vedvarende bruk av opioider ved langvarige smerter
- Mer en tredobling fra om lag 5 500 til over 19 000 opioidbrukere på blåresept fra 2009 til 2019
- 3 av 4 av «2009»-opioidbrukere er også brukere i 2018
- Uttalt kombinasjonsbruk med andre vanedannende legemidler
- Mangler oppdaterte datauttrekk og analyser etter 2019

- Dokumentasjon for opioiders effekt og sikkerhet ved langvarige smertetilstander på gruppenivå er svak.

- Vi vil oppnå:
 - Øke bruken av alternativer til legemidler ved langvarige smerter
 - Hindre ny rekruttering av vedvarende bruk av opioider ved langvarige smerter
 - Redusere antallet med en etablert vedvarende bruk av opioider ved langvarige smerter
 - Redusere kombinasjonsbruk av opioider, benzodiazepiner og benzodiazepinlignende legemidler ved langvarige smerter

Aktørbildet

Myndighetene mangler
helhetlig innsats

Diagnosesamfunn
Prestasjonssamfunn
«Pille for alt som er ille»

Kompetanse til
legemiddelavhengighet og
manglende kunnskap om
konsekvenser, kan true fremtidig
folkehelse

Lege mangler tid,
alternativer til å endre kurs

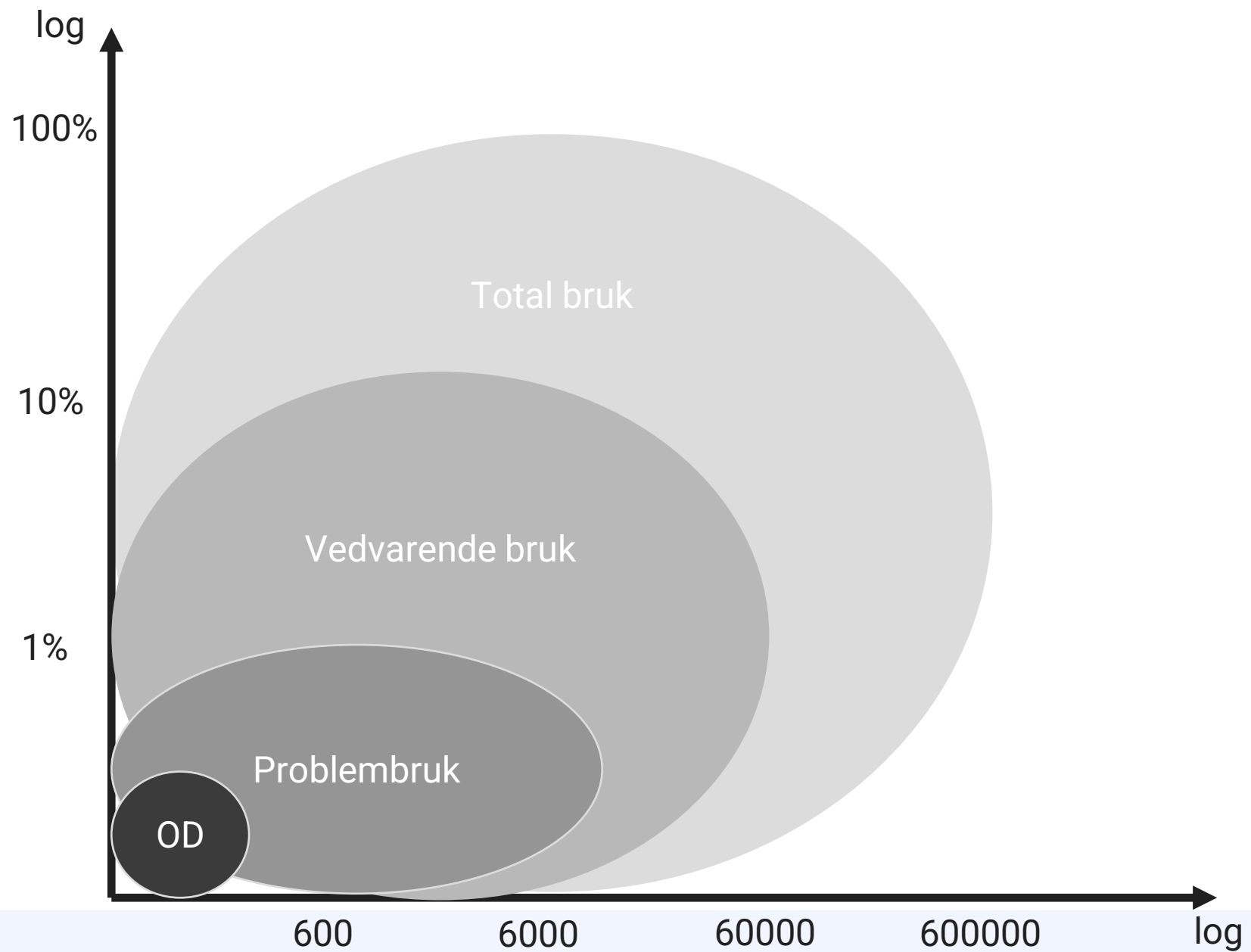
Mangel på insentiver for
samarbeid i helsetjenesten

Nye utsatte grupper
Utenforskap

Industriens påvirkningskraft
og rolle i samfunnet

2. Hvilke tiltak er relevante?

3. Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?

Tiltaksområder

Behandlingstilbud

- Alternativer til legemidler
- Pakningsstørrelser

Kompetanse og kvalitet

- Kompetanseheving
- Helsekompetanse
- Informasjon
- Forskning
- Verktøy

Struktur og samhandling

- Samhandlingsavtaler
- Rutiner
- Tilgang til spesialiserte helsetjenester
- Individuell stønadsordning

Nasjonal organisering

- Koordinering, følge med og følge opp
- Oppdaterte faglige anbefalinger
- Bistand til kommuner

Implementere veilederen lokalt

Veien videre

- Vi skal iverksette en plan innen 31. mars 2025 som del av handlingsplan for overdoser.